

Všesokolské slety – součást kulturního dědictví

Sokol je již více než 160 let nejvýznamnější českou tělovýchovnou a spolkovou organizací, věrnou demokratickým principům, na nichž vždy stála a kvůli nimž byla ve své historii třikrát zakázána. Sokolství se postupně stalo fenoménem, který pevně zakotvil v povědomí české společnosti. I dnes patří České obci sokolské významné místo na poli tělovýchovném, sportovním, kulturním i vzdělávacím.

Jedním ze symbolů sokolského hnutí se staly od roku 1882 všesokolské slety, které byly nejen jeho výkladní skříní a místem setkávání sokolů a sokolek z celého světa, ale především oslavou demokratických a vlasteneckých ideálů, které Sokolu dali do vínku jeho zakladatelé a které platí dosud. Všesokolské slety tak představují zcela unikátní fenomén, který provází českou společnost již od roku 1882. Jejich cílem nebyla jen podívaná, ale byly vždy přehlídkou celé širé sokolské činnosti a výchovy.

Od počátku představovaly všesokolské slety unikátní kombinaci hromadných tělocvičných vystoupení, sportovního zápolení i kulturních aktivit. Jejich součástí byla i vystoupení sokolských divadelních, pěveckých, folklorních a dalších uměleckých souborů. Účastnily se jich tisíce a později desetitisíce i statisíce sokolů a sokolek z celého světa. Celková návštěvnost sletových týdnů často přesáhla milion diváků.

Zcela mimořádná byla a stále je i inkluzivní role sletů. Postupně se staly místem setkávání všech generací od předškolní mládeže až po seniory. Velký význam měly i v historii boje o emancipaci žen. V tomto ohledu byl Sokol organizací, která předběhla svou dobu. Již od 60. let 19. století usiloval o zapojení žen do své činnosti a od roku 1901 se ženy staly pravidelnými účastnicemi všesokolských sletů, což byl ve své době doslova průkopnický čin. Zatímco v naprosté většině zemí světa se ženám dostalo volebního práva až po 1. světové válce, v Sokole dosáhly absolutní rovnoprávnosti s muži na všech úrovních a ve všech oblastech činnosti již v roce 1914.

Všesokolské slety se často konaly v období pohnutých dějinných událostí a povzbuzovaly národ v boji proti nastupujícím diktaturám. V letech 1938 a 1948 se staly největším vyjádřením odporu proti dvěma totalitním režimům – nacistickému a komunistickému. Role sletů jako cesty ke společenské soudržnosti byla nezastupitelná.

Po zákazu sokolského hnutí se komunistický totalitní režim pokusil využít celospolečenského fenoménu všesokolských sletů a nahradit je spartakiádami. Sokolové a sokolky, kteří po únoru 1948 odešli do exilu, ale převzali pomyslnou štafetu a ve spolupráci s tradičními zahraničními sokolskými jednotami uspořádali od roku 1962 ve Vídni, Montrealu, Curychu a Paříži celkem sedm zahraničních sletů, na nichž se setkávali napříč kontinenty.

Na sletové ploše se vždy stíraly rozdíly věku i sociálního postavení a vládl pocit sounáležitosti. Je to svátek, kde se oslavuje lidská píle, kolektivní duch a radost z pohybu. Po obnově sokolského hnutí v roce 1990 se tato atmosféra vrátila v roce 1994. Od tohoto roku se všesokolské slety opět pořádají v pravidelných šestiletých cyklech.

V dnešní individualistické době, kdy se často vytrácí pocit komunity, představují všesokolské slety silný protipól. Připomínají nám hodnotu společného cíle, vzájemné spolupráce a podpory. Proto nejsou jen sportovními událostmi, ale především jedinečnými oslavami ducha, těla a bratrství, které mají v české společnosti nezastupitelné místo. Jejich výjimečnost spočívá v jejich historické hloubce, v jejich schopnosti sjednocovat a inspirovat. Nesou v sobě odkaz generací našich předků a jsou tak neodmyslitelnou součástí našeho kulturního dědictví.